

ئەندامان و كادىرەكانى حىزبى دېموكراتى ئىران كە ناتوانن يارمەتى مەلا مستەفا بەدىن، دەچنە لاي بالى ئەحمەد تۇفيق و برايم ئەحمەد و لە گوندى بەكرەجۇ و لەوئى جىگىر دەبن. لەگەل كۆبونەوۋەكانى كوردە شۇرپىگىرەكان لە سنورى ئىران، ساواك جگە لەوۋى دەكەوۋىتە پىلان گىران بەرانبەر بەوان، بە گويى مەلا مستەفادا دەخوۋىنن و لە ئەنجام دا پىۋەندى حىزبى دېموكراتى كوردستانى ئىران و عىراق تىك دەچى.

اسماعیل شریف زادە

بەداخىكى زۆرەوۋە لە حەفتاكان دا ھىزەكانى بارزانى ھەلدەستن بە كوشتنى ئەندامانى حىزبى دېموكراتى كوردستانى ئىران. بۇ وىنە « سدىقى ئەنجىرى » ئەندامى كۆمىتەى ناوۋەندى كە لە كاتى عەبدوۋلای ئىسحاقى دا ، بە دەستى ئەندامىكى پارتى دېموكرات لە بەرچاۋى خەلك بە دەمانچە دەكوژى.

لەم نىۋەدا ساواك لە خۇشیدا ئۇقرەى نىە و دەست دەكات بە تىرۆرى كادىرەكانى حىزبى دېموكرات و بۇ وىنە لە سالى ۱۳۴۸ دا كاتىك قادر شەرىف دەچىتە ئاۋدەستى يەككىك لە مزگەۋتەكانى سلىمانى لە پىگەى تەقاندنەوۋى پۇمانەيەك

ئەم مرقۇفە مەزنىە دەكوژىت. قادر شەرىف يەككىك لەو چوار كەسەيە كە لە ھاۋىنى ۱۳۴۲ كۆمىتەى ساخكردنەوۋى حىزبى دېموكراتىيان پىك ھىنا كە ساواك پىكىكى زۆرى لىيان بوو) لە سالى ۱۳۴۳ مەلا ئاۋارەش دەچىتە ناو ئەم كۆمىتەۋە)

كۆمىتە بۇ پىۋەندى لەگەل ئەندامانى حىزب، سى دەستە پىك دىنىت و دەيان نىرىتەۋە بۇ ئىران. قادر شەرىف بەرپىسى يەككىك لەم دەستانەيە و مەلا ئاۋارە بەرپىسى يەككىكى تىران و ....

سلىمان معینى

قادر سنوربەندى تايبەتى خۇى ھەبوو، بۇ وىنە پاش كۆنگرەى دوۋەم، ۋەك دەرپىنى ناپەزايەتى خۇى لە گوندى «ۋرچەك» لە خاكى ئىران، مانى گرت، لەبەر ئەوۋى كە تىبىنى خۇى لەسەر ئاشتى كۆمىتەى ساخكردنەوۋە و پىبەرايەتى نوئ ھەبوو....{...}

پاش لىدانە يەك لە دوا يەكەكانى ساواك لە جولانەۋى چەكدارى كوردستان_ پىشمەرگەكان لە ئىران رايان كرد و لە كوردستانى عىراق كۆبونەۋە. قادر شەرىف كە چەپ بوو، خۇى گەياندە « بەكرەجۇ ». قادر لەم كاتەدا بە يارمەتى جەلال تالەبانى و كادىرەكانى پىخراۋى شۇرپىگىر كەۋتە پىكخستى ئەو پىشمەرگە پىش و بلاۋانەى كە توشى گرتى نەبونى پىبەرايەتى ببون.

ناۋى ئەسلى قادر شەرىف، ھاشم ئەقەلۇلقۇلاب (ھاشم اقل الطلاب) بوو، ھاشمى فەقى سالى و « مام سلىمان » ى شىيان پى دەوت.

بە شەھىد بوونى قادر شەرىف كاۋە (جىگىرى مەلا ئاۋارە) دەبىتە بەرپىسى پىشمەرگەكان. بەلام ساواك بە دەستى يەككىك لە نۆكەرەكانى دوژمن كە جلى پىشمەرگەى لەبەردا بوو ئەم فەرماندە ئازايەى لە قلاذى دايە بەر رەگبار و شەھىدى كرد. ھەر كەسىك گىانى لە كاۋە و قادر شەرىف ستاند، ساواكى زۆر زۆر خۇشحال كرد. لىكۆلەرەۋانى كۆمىتەى دژى خراپكارى لە سالى ۵۳ كە كاتىكى زۆر لە شەھىد بوونى قادر شەرىف تىدەپەرى، خۇشحالى خۇيان لە گىان بەخت كرىنى ئەو، نەدەشاردەۋە...{...}

ملا محمود زنگنه

لەخۇرا نەبوو كە بە لىك ھەلۋەشانى «كۆمىتەى شۇرپىگىرى حىزبى دېموكراتى كوردستانى ئىران» و شەھىد بوونى كاك سىمايلى شەرىف زادە (كە

ھەندىك دەپخەنە مل مەلا مستەفا) و مۇعىنيەكان، مەلا ئاۋارە، مەلا مەحمودى زەنگەنە، مورادى پادامى(موراد شىرىژ) و... كاربەدەستانى شا بۇ ترساندى خەلكى كوردستان تەرمى ئەو شەھىدانەيان لە شارەكانى كوردستان لە دار دەدا و ھاۋارىيان دەكرد كە « ئەمە سزاي خەيانەتە»!

بگه پيئنهوه بۇ قادر شەرىف،

ھاۋىنى سالى ۴۷ چوبووم بۇ «ئالۆت». ئالۆت گوندىكى سەر سنوره كه له شارى بانه له كوردستان هەلکەوتووه. لەپىگەى سوپاى زانستەوه (سپاه دانش) من ئالۆتم ناسى. من تەمەنم زۆر نەبوو و مۆلەتم له دايكم و باوكم و رگرت كه تەنھا بچم بۇ ئالۆت... هەرچۆنىك بوو پارزى بوون... له تارانەوه بۇ كرماشان و لەوئووه بۇ سنه و لەوئيشهوه بۇ سەقز و پاشان بۇ بانه پۆشتم. ئىستە دەبوو بچم بۇ ئالۆت. ناسياوهكەى منيش ھاتبووه بانه تاكو ئىستر بە كرى بگریت. بەلام جیبهجی نەبوو و بریارمان دا هەرچۆنىك بێت خۆمان پى كۆ بگرینه بەر! ئەو كاتە ھەر كەسىك دەچو بۇ ئالۆت دەبوو ئارەقى كۆبەرىن و پىگایەكى دوورى بېشتایە! منيش كه قەت سەفەرم نەكردبوو و نەخارابووم...

شەو له گوندىك ماينەوه و بەيانى پى كەوتىن، بە ھەر مەینەتیهك بوو، تینوو و ماندوو گەشتینە ئەوئ... جوانترین بېرەوهى ژيانى من دەگەپتەوه بۇ ئەم گوندە پىر له مېرەبانى و تری یە...

شەوانە له دەروەى قوتابخانەكە دەخەوتىن... پۆژىكیان، بەيانى زوو یەكك له خەوى ھەستانم... چاوم كه ھەلپى ترسام، دېتم یەكك بە چەك و فیشەكەوه له سەر سەرم وەستاوه، لام سەیر بوو كه پیدەكەنى... وتى ببورە كه له خەوم ھەستانى، پرسیم ئیوه «چەتەن؟» پىكەنى وتى نا، چەتە یانى دز... وتم كەواتە «جاشن»، وتى نا، من و ھاوپىكانم كه دواتر دەیان بىنى پېشمەرگەین و بۇ ئازادى خەبات دەكەین... ئەگەر من چەتە یان جاش بوايەتم دەمتوانى تۆ له خەودا بكوژم و گوندەكە ئاگر تىبەردەم. ئیمە پېشمەرگەین، وتم یانى چى؟ وتى واتە ئەوهى كه ئیمە ھەر له سەرەتاوه كیشەى مردنمان چارەسەر كردوو... پاشان وتى، دوو سى جار داكۆكى كردوو «ئەگەر حەز دەكەى» وەرە بۇ مزگەوت، چونكە ھاوپىكانم لەوین. مزگەوتەكە زۆر له قوتابخانەكە نزیک بوو. دەور و بەرى مزگەوتەكە لەلایەن پېشمەرگەوه گىرا بوو كه چەك و خەنجیریان پى بوو. ھەر كه گەشتمە ھەیانى مزگەوتەكە پیاویكى بەپىز كه چاویكى خوار بوو، ھاتە بەر دەم و بە مېرەبانى سلۆى كرد... له خاكینەى ئەو پیاوه پامام.

وتى ناوى من قادر شەرىفە «چاكى شكور... سەر چاوهكانم» وتم كوردى نازانم، پى كەنى و وتى دەزانم. فەرمو دانیشە. ببورە كه له خەو ھەلیان ستاندى... پاشان بە تىر و تەسەلى دوا. یەكك له پېشمەرگەكان برینىكى سوکی ھەلگرتبوو و یەكك له ھاوریكانى خەرىك بوو برینەكەى بۇ دەبەست... بېرم دیتەوه كه بۇ یەكەم جار وشەى ئىمپریالیسم له قادر شەرىفەوه بیست. پاشان بە تەواوى و بە وردى شى كردوو. بېرم دیتەوه كه باسى شۆرشى سپی دەكرد و دەیوت ئەمە پلانى «كینیدی» یە، شا سەرەتا نەدەچووه ژیرى، تاكو ئەوهى كه ئەمرىكا دۆكتۆر ئەمىنى قورمیش دەكات و ئولتیماتۆم دەدات بە شا، شاش تیدەكات كه لەوانە یە ئەمىنى جیى ئەو بگریتەوه، پارزى دەبیت.

پاشان وتى اوھىسى بە كوپیتر ھاتبووه سیاومە (سیاومە گوندىكى ئەو ناوچە یە)، حوكمەت تینوى خوینی ئیمە یە...

قازى محەمەدى ھاوپى ئیمەش ھەر ئەم حكومەتى پەھلەوییه له سیدارەى دا... باس له «ئایەتوللا خومەینى» كرا و قادر شەرىف وتى جگە له كیشەى كاپیتولاسیون و ئەو ئاماژانەى كه بە زایونیزمى كردوو، شتىكى نوئى له قسەكانى دا نیە. بەلام ئیمە پىز دەگرین لەو كەسەشى كه یەك له دەى ئەو دژ بە دىكتاتورىیەت ھەنگاو بنى...

برادر سلیمان مەبىنى

ئەگەر چى بە گشتى قادر شەرىف مرۆفیکى چەپ و رادىكال بوو، بەلام ئەو پۆژە كه قادر شەرىف و ھەندىكیان (نەك ھەمویان) نوژیان كرد (سونییهكان له كاتى خۆى دا نوژی دەكەن). مەلا خەلیفە كه ئىمام جومعه و جىگەى پىزى خەلكى گوندەكە بوو ھاتە مزگەوت بۇ دیتنى قادر شەرىف تا ئەو جىى بېرم بیتەوه پیاو ماقولانى گوندەكە ھەمویان ھاتبوون... شەوى دواى پاش ئەوهى كه تاریكى داھات، لەوئ پۆشتن.

زیارەتى ئەو مرۆفە مەزنىە یەكك له دوو پووداوى گرینگی ژيانى من بوو، دیدار لەگەل قادر شەرىفى دەریا دلى دەریا سفەت، گۆرانىكى قولى له ژيانى من داپىك

هینا که من له چاو ئهو دلۆپیکیش نهبووم. نزیک به چل ساله که له لای کەس باسم نهکردوه. پاییزی ئەمسال قادر شەریف و ئالۆتی جوانم له خەودا بینی. دەتوت ئهو پۆژەیه که بینیم، وهک فیلکمیگ به بهر چاوم دا تێدهپهپی. که له خەو ههستم، گشت ئهو بیرهوهیبیانهم دپی که له بابەت «کازانتزاکیس» هوه نوسی بووم. راستیهکهی ئهوه بوو که نهکا ئەم بیرهوهیبیانهم بم خافلینیت، هەر چهنده زۆرم زهحمەت پیوه کیشابوون.

بۆ نوسینی ژیان نامهی قادر شەریف داوای یارمهتیم له زۆر خه‌لک کرد، به‌لام به داخه‌وه‌جگه له دوو مرۆفی باش و جگه له (هاوولاتییهک که به‌رگری له ساواک و تیرۆری قادر شەریف کرد) هیچ گرووپ و ریکخراویک نه‌بوو که له وه‌لام دا نه‌نوس: به‌داخه‌وه ئیمه نایناسین...

ئه‌گەر وا بێت نه‌وهی نوێ بلی چی؟
ئێسته‌ش ده‌نگی له گویم دا ده‌زینگیته‌وه:
ئیمه جاش و چه‌ته نین. بۆ ئازادی تێده‌کوشین، جگه له ئازادیش خۆشه‌ویسته‌یکمان نیه و ته‌نها ئامانجمان رزگاری گه‌له‌که‌مانه له چنگ سه‌رکوته‌گر.»

* ژیرنوسه‌کان

۱. گه‌مه‌کانی پۆژگار یه‌ک و دووان نین. به‌ر له ئیمزا کردنی ریکه‌وتن نامهی ئەله‌جه‌زایر(واته به‌ر له شازده‌ی رەشەمە‌ی سالی ۱۳۵۳) له‌ریگه‌ی یه‌کیگ له به‌رپرسه‌کانی ئیسته‌خباراتی عیراقه‌وه به‌ ناوی نازم گوزار، به‌رپرسانی حیزبی دیموکرات بانگه‌یتشت ده‌کرین بۆ به‌غدا و له‌وێ له ئوتیل هه‌موپایی کۆنگره‌ی ۳ دیموکرات پیک دیت و قاسملو وه‌ک سه‌رۆک هه‌ل ده‌بژیردرئ.

ده‌لێن عه‌بدو‌لای ئیسه‌حاقی (ئه‌حمه‌د توفیق) و کادره‌ پله به‌رزه‌کانی هاوپی له عیراق دا ئەشکه‌نجه ده‌کرین و ده‌کوژرین... ئایا به‌راستی به‌ هۆی ناکۆکی ناو خۆی حیزب کوژراوه؟ ئایا به‌ ده‌ستی چه‌کداره‌کانی مه‌لا مسته‌فا کوژراوه؟ یان به‌عسیه‌کان کوشتویانه؟ پوون نیه.

هه‌ندیگ ئەم رووداوه ئاوا ده‌گێرنه‌وه: « یه‌کیگ له‌و که‌سانه‌ی که ئیسته‌ ناسراوه، ناکۆکی هه‌بووه له‌گه‌ل ئەحمه‌د توفیق که له‌و سه‌رده‌مه‌دا خۆی به‌ سه‌رۆکی حیزب ده‌زانی، ئەحمه‌د توفیق لایه‌نگری سه‌ر سه‌ختی مه‌لا مسته‌فا بووه و به‌ هۆی هه‌سه‌سیه‌تی ساواک، گۆیا بارزانی داوای لی ده‌کات که خۆی له شوینیک بشاریته‌وه، ئەویش خۆی ته‌سلیمی حوکمه‌تی به‌عس ده‌کات. پاش ماوه‌یه‌ک خه‌به‌ر دیت که له زیندان دا مردووه!»

۲. بیستومه که هه‌واداره‌کانی کاک سمایلی شه‌ریفزاده که دواتر له ریکخراویک به‌ ناوی « کۆمه‌له‌ی یه‌کسانی» ریکخراو بوون، زیاتر له سه‌ر قادر شەریف ده‌زانن، به‌لام به داخه‌وه من ده‌ستم ناگات و خورما کهش له سه‌ر داره‌که‌یه.

دۆستیک بۆی نوسی بووم که: له کتیبیک دا به‌ ناوی کاروانی شه‌هیدان، به‌ره‌می که‌ریمی حیسامی، ژیان نامه و وینه‌ی قادر شەریفی تێدایه، به‌داخه‌وه ئهو کتیبه‌م ده‌ست نه‌که‌وت.

سوپاسی ئهو دۆسته به‌پێزانه ده‌که‌م که له بابەت قادر شەریفه‌وه یارمه‌تیاں داوم و ته‌مه‌نا له خوشک و برا به‌رپێزه کورده‌کانم و هاوولاتیه‌کانم ده‌که‌م ئەگەر له تیگه‌شته‌کانی من دا هه‌له‌یه‌ک هه‌یه، بمبورن. من ته‌نها ویستومه ناو و یادی مرۆفیکی هه‌له‌که‌وتووی وه‌ک قادر شەریف زیندوو بکه‌مه‌وه.

به‌داخه‌وه گه‌نده‌لی ده‌سه‌لات، وه‌فای بۆ دۆستانی دویکه نیه. ئەگەر نا، جه‌لال تاله‌بانی و دۆسته‌کانی له مرۆفایه‌تی و پیاوه‌تی پیاویکی قادر شەریف و سمایلی شەریف زاده داستانی زۆریان لایه. به‌لام که

پېښه نډانې ۱۳۵۷ گهښت « ټه وه بوو كه سانېك كه خاوه نې قسه بوون وه لا خران، و سه دان و هه زاران
گوته له دم دا خنكېنډران» نه يان وت و نه يان نوسې. قادر شهريف نمونه يه كه. له بابته شوكرؤلای
پاك نژاد، ټه لا قولى جههانگيرى، ټه حمده دى نارامش، يان حه بېب ئاشورى (ټه و پياوه ئايينيه پاك و
عاشقه) نه وه دى ټه مړؤ چهنده ده زانې؟ به راستى دلّم گيراوه...

۴. (نامه دى هاوولآتېيه كى بهرېز كه بهرگرى له تيرؤرى قادر شهريف كړدوه):

سوكايه تى تؤ سه باره ت به پړېمى رابوردوو له ژېر ناوى كه سيكى نه ناسراو به ناوى قادر شهريف م بينى
و بېزارى كړم. تؤ له بېرته كړدوو كه كاربه ده ستانى ټهركناسى رېكخراوى ټه منيه ت و ټيتلاعاتى و لات له
سه رده مى شا دا چ خزمه تيكيان كړدوو و چؤن له كوردستان هه موو خؤراگرېيه كيان له بهرانبهر هه موو
دؤوارېيه ك دا ده كړد تا فيتنه دى ئاؤاوه چيه كان سهركوت كه ن؟ كه سانېكى وه ك قازى محمده و مه لا ئاواره
و شهريف زاده مه گهر چ تاجه گوليكيان داوه له سه رى ميله ت كه ئېسته بهرېزتان بؤيان ده پارېتته وه؟ بچؤ
كتېبى سه رهنگ مه نوچېه رى هاشمى بخوينه وه كه له سه ر خزمه ته كانى ساواك نوسيوپه تى، تا تى
بگه دى. ئېسته جه نابتان له سه ر كه سيكى بى و لاتى به ناوى قادر شهريف نوسيوپه ت كه ساواك له
مزگه وتېك له سلېمانى به رؤمانه تيرؤرى كړد. سهيره! سلېمانى شوينى ئؤپه راسيؤنى ساواك نه بووه و
ساواك قه ت له مزگه وت دا تيكده ره كان تيرؤر ناكات و جگه له هه موو ټه مانه بلئ بزانه قادرى به گوته دى
جه نابتان شهريف كى يه؟ ئيرانيه يان عه ره بى پا په تى؟